

Avstrijske škofje in verska šola.

Dolgo se mota pri nas vprašanje, kakih da nam je treba šol, da se mladina pripravlja v njih najbolje za življenje, toda doslej še mu ni konca; največ zato ne, ker se meša političnih reči v to vprašanje, da-si nima nič samo na sebi dela s politiko. V celi stvari pa imamo pred seboj že znano izjavo avstrijskih škofov in ker mislimo, da bode našim bralcem ljubo, če jo še dobijo črno na belo pred-se, zato jim jo podamo v naslednjih vrstah.

Ni vam, pravijo prevzvišeni škofje, gotovo ostalo neznan, da smo mi škofje avstrijski, kakor smo bili to dolžni pred Bogom in pred svetom, dne 28. februarja in 12. marca t. l. na tistem mestu, ki ga nam je odkazala državna ustava, v šolski komisiji gosposke zbornice, izrekli potrebo, da se sedanje šolske postave preuredijo in terjali, naj se javna ljudska šola za katoliške otroke tako uredi, kakor je edino primerno naukom naše sv. vere. Ko pa smo to storili, že so nas in nas še napadajo od raznih strani strastno, zavijajo naše postopanje, tolmačijo krivo ter kažejo naše prave in resnične namene v temnejši luči. Zato smo dolžni vam in sebi in sploh vsem sodržavljanom, naj to stvar v skupnem pastirskem listu odkrito razložimo, da bodo vsaj pravični ljudje spoznali naše namene in težnje.

Mi terjamo katoliške javne ljudske šole; mi hočemo, da se katoliški otroci tudi v javnih ljudskih šolah po načelih njih sv. vere vodijo, vzgajajo in poučujejo, naj sloni vsa uredba in delavnost šole na verski podlagi, naj jo navdihuje duh naše sv. vere. Ali je mar ta zahteva tako nezaslišana, da bi se jej smelo tako močno nasprotovati, kakor se to v resnici godi? Ali so to mar le naše želje in terjatve? Ne, ljubljani v Gospodu! Vi veste dobro, da tega ne terjamo mi sami, ampak da so to želje in terjatve, ki pretresajo in morajo pretresati vsako v resnici katoliško srce.

Pri teh terjatvah se popolnoma ujemamo z nauki in opomini poglavarja sv. cerkve, sv. očeta Leona XIII., kakor to vidimo iz njih splošnih okrožnic, pa tudi iz pisem do škofov različnih dežel. Poslušajte le opomine, ki jih na pr. v najnovejši okrožnici od dne 20. januarja t. l. „o najvažnejših dolžnostih krščanskih državljanov“ dajejo starišem vsega krščanskega sveta, in opomine, ki so jih že prej dali škofom francoskim, ogerskim in bavarskim. V oni okrožnici opominjajo sv. oče: „Že po natoru je starišem lastna pravica, svoje otroke izrežati, in njih dolžnost, za to skrbeti, da se otroci tako izrežajo in poučujejo, da dosežejo večni namen, zavoljo katerega jim je po Božji dobroti življenje dano v veselje starišev. Zato si morajo stariši vse prizadjeti, da se odpra-

vijo vse napake na šolskem polju in odločno morajo terjati svojo pravico, da smejo, kakor je njih dolžnost, svoje otroke po krščansko izrežati in jih varovati posebno pred tistimi nevarnimi šolami, kjer bi se jim podajal strup brezbožnosti. Kjer gre za pošteno izrežo mladine, tam ni nobeni trud prevelik.“ — Francoskim škofom so pisali sv. oče dne 8. februarja 1884 med drugim tako: „Kar zadeva družino, to je zelo imenitno, da se otroci iz krščanskega zakona že zgodaj v veri poučujejo in da se z verskim poukom zvežejo tiste vednosti, katerih se otroci navadno učijo. En uk od družega ločiti bi se reklo, na to delati, da postanejo otroška srca mlačna v svojih dolžnostih do Boga. Ta metoda je napačna, v nežni mladosti zelo škodljiva, ker vodi k brezbožnosti in veri zapira vrata. Dobri stariši morajo na to gledati, da njih otroci, kedar k pameti pridejo, spoznajo krščanske dolžnosti, in da se v šoli nič ne zgodi, kar bi pačilo vero in lepo šego. To skrbljivost pri pouku otrok zapoveduje Božja in natorna postava, in tej postavi se stariši ne morejo z nobenim izgovorom odtegniti. Cerkev, ki ima po svojem Božjem začetniku podeljeno oblast, vse narode voditi h krščanski modrosti, in mora ravno tako skrbno paziti, v katerih naukih se poučuje njej izročujejo mladina, pa je tako imenovane mešane ali nevtralne (brezverske) šole vedno odkrito obsojala in družinske očete vedno opominjala, naj bodo opazni pri tako imenitni zadevi.“ —

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

O suhi krmi in nje vrednosti.

Pri travi, katero sušimo, pride veliko na to, kje da vzraste in kedaj se kosi. Oboje poviša ali zniža njeno vrednost. Na dobri zemlji, ki ugaja travi, vzraste pač bolja trava in če se vkosi o pravem času, ostane tudi bolja, kakor pa na robe. Čem več ima redilnih moči v sebi in čem leže se prebavi, tem več je seno ali otava vredna in to je po obeh straneh lahko prav različno.

Seno iz mlajših trav, iz tacih, ki smo jih pokosili, predno so v obče ocvetele, redi bolje in živinče ga prebavi lažje, kakor pa seno iz starih, pozno po cvetji vkošenih trav. Zadnje pa se pozna že tudi hitro, če si ga človek le malo ogleda. Tako seno je dolžje, bilke so lesene in listja še je na njih le malo. Na vrhu imajo mošnjice more biti že polne semena, more biti pa so že tudi prazne. Če torej vzememo travo tako v obče, smemo reči, da bode seno najbolje, če se pokosi trava v času, ko še ne cvete ali ko stoji ravno v cvetji. Tako seno ima še nežne, sočne bilke in listje se jih drži, če se tudi